

A migráció kérdése egy magyar értelmiségi szemével

Fogalmak a közös értelmezéshez

Migráns az, aki elindul, hogy más országban keresse a boldogulását. Hogy miért indul annak két alapvető oka lehet. Az egyik, hogy jobb életet remél egy másik országban, őket gazdasági bevándorlóknak fogom hívni. A másik, hogy elüldözik, menekülni kénytelen, bármely okból. A fő okok persze a háborúk és politikai üldöztetések. Illegális migráns az, aki nem szabályok szerinti akar belépni egy másik ország határán, vagy ha már egy másik országban van, akkor nem szabályszerű az ott tartzkodása (lejárt engedély, vízum, stb.)

Az nem vitatható, hogy vannak esetek, amikor mindenki jól jár a migrációval; az egyén is, meg a befogadó ország is. Kinek jutna eszébe pl. összemosni a Magyarországról (meg a lengyelektől, románoktól, stb.) Nyugat-Európába bevándorolt munkavállaló fiatalok százezreit, sőt, millióit az Afrikából és Ázsiából érkező tömegekkel? (Különb is, az EU egységes piacán szabad a munkaerő vándorlása.)

Mi a globális tőke szerepe?

Megkerülhetetlen kérdés, mert ha nem valami természeti katasztrófa, akkor a tőke volt a legerősebb mozgatórugója a migrációnak. Nem akarok visszamenni a rabszolgatartásig, csak a jelenlegi helyzetet nézzük. A jelenlegi migrációs hullámnak, pontosabban a menekült hullámnak a kiváltója mindenképpen az USA háborúi az arab világban és Afganisztánban. Ehhez jött hozzá most az Oroszország ukrajnai háborúja által okozott menekült áradat.

A tőke mindig megteremtette azt a munkásosztályt, amire szüksége volt. Kezdetben az napi 12 órát kellett, hogy dolgozzon, kétkezi munkát végezzen egy gyárban. A tőke, amennyire csak lehetett, azt biztosította, hogy ne lázadozzon. Jelenleg már mások a körülmények és a feladatok. Ezek területileg is különböznek. Európában kezd kialakulni egy új fajta hozzáállás a munkához. A mai fiataloknak nincs félelemérzetük, egyesek ezt úgy hívják, hogy "kristálypalotában"¹ élnek, meglehetősen távol a valóságtól. A mai állásinterjúk során már inkább a fiatalok sorolják el, hogy mik az elvárásaik.² A tőkének bizonyosan nem felel meg ez az attitűd, még akkor sem, ha vannak vállalatok, amelyek megpróbálnak alkalmazkodni ehhez a munkavállalói elváráshoz. Az így kialakult munkakultúra leszorítására nagyon jó eszköz a tőkének a migráció. A másik fontosabb szempontnak tűnik ma már a fogyasztás. A mostani globális tőkének konzum kultúrájú, elsősorban fogyasztó "munkásokra" van szüksége. A bővüléshez természetes háttere a még nem igazán, vagy keveset fogyasztók tömege. Ezek sok esetben „nem jó helyen” vannak, ezért felkelti az igényt és támogatja a migráció beindulását.

A média szerepe

Már az Amerikába való kivándorlások is nagy szerepet játszottak az újságok (és a posta). Ma vitathatalan a média eszközök szerepe a gazdasági elvándorlásban. A legkisebb afrikai faluban is van már mobiltelefon és internet, TV. Az ifjabbak felteszik a kérdést, hogy nekik miért kéne a faluban maradniuk és mondjuk a napi víz-beszerezéssel küszködniük. Ők még elsősorban a közeli nagyvárosokba mennek. A nemzetközi migrációnál sokszorta nagyobb az országban belüli nagyvárosokba történő migráció.

Én ezek után a 2015 óta megindult tömeges, illegális és főleg az Európába irányuló migrációval foglalkozom.

Egy kis visszatekintés

Számomra nem vitatható, hogy az EU 2015 és 2020 között rossz választ adott a tömeges migrációra, nem ismerte fel a veszélyeket, még bátorította is a migrációra készülő embereket. Ha más nem is, de nekem mindenképpen bizonyítják ezt a bűnözési adatok, a no-go zónák, Németországban az AfD

¹ Kiss Viktor Kívül/Belül Napvilág kiadó 2021 143. oldal

² Egy HR-es hölgy ismerősöm mesélte a következőt: 9-re vártak egy informatikust interjúra. Nem jelent meg, 10 órakor telefonon rákérdezett, hogy mi van vele? - Asszonyom, Ön nem nézett ki az ablakon? Esik az eső!

előretörése, Svédországban a Demokrata Párt hatalomra jutása, de ide sorolhatjuk a hollandiai és az olasz fejleményeket is.

Ma Európa óriási összegeket költ a migrációval összefüggésben és legyünk őszinték, hogy ezeknek a költségeknek a nagy részére nem lenne szükség, ha már 2015-ben jól reagált volna az EU. Látni kell, hogy ezen pénzek nagy része az ablakon kihajított pénz, például ott tartunk, hogy Svédország börtönökbe kell beruházzon.

A tömeges migráció az EU-tól független, ránk szabadult valóság, és azt kezelni kell. Abszolút természetes követelmény, hogy a Földközi tengeren fuldoklókat ki kell menteni vagy, hogy a migránsok emberi jogait tiszteletben kell tartani a különböző eljárások folyamán.

Egy kis kitérő

Az EU fősodrata ebben a kérdésben nem feltétlenül jelent jobb vagy baloldalt, hiszen például Merkel egy hagyományos értelemben vett jobboldali párt vezetője volt. Általánosságban elmondható, hogy az EU vezetése eleinte teljes mértékben migráció-párti volt. A migrációtól gazdasági hasznot remélt, az előregedő Európa némi megfiatalítását és biztos volt benne, hogy kézben tudja tartani a dolgokat. (Lásd a német Willkommenskulturt vagy Merkel Wir schaffen das! kijelentését.³)

A baloldal ettől némiképp eltérően még valami emberbaráti attitűdöt is felvett - számomra ez semmi más, mint a baloldal hosszú ideje tartó válságának és abból való kiút keresésnek az egyik újabb jele. Vagy vannak olyan pártok, mint a magyar DK, melyek még szembe sem hajlandók nézni a jelenséggel. A programjukban (Sokak Magyarországa) a migráns szó nem is szerepel. Ők tudják, hogyan akarják eligazítani a választóikat.

A migráció pusztán morális alapon való kezelése teljes tévút, ez nagyon jól látható az USA-ban. Ide idézek egy jó mondatot a hivatkozott Economist cikkből: "Ha ragaszkodunk ahhoz, hogy mindenkit faji alapon határozzunk meg, és olyan kedvezményezési sorrendet állítsunk fel, amelyben a többségi csoport az utolsó helyen áll, majd azt követeljük, hogy Amerika több millió kisebbségi csoporthoz tartozó embert fogadjon be, akkor ez a biztos recept Trump úr újraválasztásához."

Mi a helyzet ma?

Az EU éledezik, fordítani látszik a politikáján. 2023. december 20.-án sikerült végre elfogadni egy olyan paktumot,⁴ ami csökkentheti az EU-n lévő nyomást. Ez ugyancsak sürgető volt, mert az idei EP választásokon borítékolni lehet a migráció-ellenes pártok előretörését.

A paktumhoz egyelőre nincsenek eljárási szabályok, de most már végre megjelenik az a gondolat, hogy akinek esélye sincs, hogy menekült státuszt kapjon, azt be se kell engedni, vissza kell kísérni a határon, de csak egy biometrikus azonosítás felvétele után. Ezt az azonosítást egy egységes európai rendszerbe kell bevinni, így hiába jelentkezik már máshol az illető. Ugyanez vonatkozik az elfogott illegális határátlépőkre.

Mi lenne a normális?

Arra nem gondolhatunk, hogy szűnjenek meg a háborúk, az etnikai konfliktusok és ezáltal senkinek ne kelljen menekülnie a lakóhelyéről. Sajnos sokan kénytelenek menekülni.⁵

A tömeges gazdasági bevándorlással szemben az igazán sikeres jövőbeni eljárás az lenne, ha gazdasági segélyekkel és az ottani gazdaságpolitika támogatásával helyben lehetne tartani az útnak induló tömegeket.

Ma a normális az lenne, hogy a gazdasági okokból bevándorolni kívánókat világosan szétválasszjuk a menekültektől. A gazdasági bevándorolni kívánókat a lehető leggyorsabban visszafordítjuk, visszatoloncoljuk. A legjobb, leghatékonyabb módszer az lenne, ami alapján elterjedne az indulni kívánók között, hogy nem érdemes elindulni.

A határon megjelenőket első lépésben menekültként kell kezelni. Egy gyors regisztráció és vizsgálat alapján, egy minden (EU) határon érvényes és azonos elbírálás szerint, ha esélytelen, hogy megkapja a

³ Nem volt ez annyira alaptalan, az NSZK a háború után 4 millió népi német elűldözöttet fogadott be, török vendégmunkások százazreit, majd 22 millió keletnémetet. Az 1 millió menekült nem tűnt soknak, de alá lett becsülve a kulturális különbség, a motiváció..

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0609>

⁵ Ebben az írásban nem kívánok foglalkozni a várható globális klímaváltozás hatásaival. Az sokkal nagyobb menekültáradatot fog jelenteni (részben már ma is a migrációs hullám egyik elindítója) és kezelése a nemzetközi politika számára hihetetlenül nehéz feladat lesz.

menekült státuszt, akkor vissza kell toloncolni. Én azt hiszem, hogy a visszatoloncolás – valamely származási országba való visszaszállítás – kezdeti nagyobb költségei viszonylag hamar busásan megtérülnének, azzal, hogy tömegek már nem indulnának el.

Az, amit a magyar szabályozás és hatósági gyakorlat csinál, hogy menekült kérelmet Belgrádban és Kijevben lehet benyújtani, amire a követség egy több évvel későbbi meghallgatási dátumot küld vissza, az embertelen és a nemzetközi egyezmények megszegése⁶. Ráadásul a magyar gyakorlat is teljesen eltérő, ha valaki az ukrán-magyar határon jelenik meg, más eljárásban részesül, mint a déli határon.

Magyar kitérő

A magyar álláspont ma az, hogy aki be akar jönni, az várakozzon ott, ahol van és csak ha megkapja az engedélyt, akkor léphet be az országba és egyben Európába.⁷ A magyar kormány nem szeretne itt gettókat, hanem azt szeretné, hogy azok máshol alakuljanak ki, például Szerbiában.

Én személy szerint nagyon elhibázottnak tartom a 2015-ös reakciónkat. Önhatalmúlag a kerítés mellett döntöttünk és ezzel magunkra vettünk egy hatalmas költséget és az egész Unió rosszallását. A politika az időzítés művészete is - miért kellett annyira kapkodnunk? Ide akartak jönni tömegek vagy csak át akartak haladni rajtunk Nyugat-Európa felé? Nem lehetséges, hogy akár pár hónap múlva maga az EU kérte volna a határ szigorú lezárását és ehhez mindjárt pénzt is adott volna? Magyarországnak a kerítés építés nagyon sokba került, viszont tény, hogy a hozzáadott propagandával- többek között azzal, hogy mindenki illegális migránsnak lett innentől tekintve és kezelve – bebetonozta a Fidesz hatalmát.

Hogyan tovább: az ördög a részletekben és a valódi kérdés

Valaki átjön a határon és az első vizsgálat alapján, úgy tűnik, esélye van a menekült státusz megszerzésére. Az EU paktum most azt tartaná kíváncsúnak, hogy ez a vizsgálat hat hónapon belül lezáruljon, méghozzá úgy, hogy a kérelmezőnek az eljárás közben (és végén) a jogi lehetőségei meglegyenek, beleértve a fellebbezés jogát is. Ez önmagában is nagy kihívás.

Erre az időszakra felmerülő kérdések: az adott országban, ahol az eljárás folyik, egy zárt táborban kell élnie vagy esetleg szabadon mozoghat, talán még dolgozhat is, pénzt kereshet. Ha Magyarországon kezdődik az eljárás, kérheti-e, hogy más országban, mondjuk Németországban folytassák le az eljárást. Milliós gyakorlati kérdés van, például az élelmezés. Hallottunk olyan gyakorlatról, hogy a muzulmánoknak disznóhúst adtak, a csecsemők fejadagja egy zsemle volt.

Nagyon nagy kérdés természetesen a költségek elosztása, teljesen jogos a frontországok kérése, hogy ne aránytalanul ők viseljék a migráció költségeit.

Egy valódi kérdést azonban ma, úgy tűnik, fel sem lehet tenni. Mi a helyzet az iszlám vallásúak tömeges bevándorlásával? Nem alaptalan a félelem, hogy a keresztény gyökerű Európába olyan sok muzulmán vándorol be, hogy teljesen megváltoztatják Európa kulturális és politikai képét? A tapasztalat az, hogy – különösen nagy számok esetén – az iszlám vallásúak nem integrálódnak és nem is akarnak beintegrálódni a befogadó ország kultúrájába.

Viszont a vallásra való kérdést fel sem lehet tenni az eljárás során, és természetesen nem lehet egy esetleges elutasítás alapja a vallási hovatartozás. Akkor hogyan lehet kezelni ezt a kérdést?

Anglia miniszterelnöke indiai származású, London polgármestere muzulmán, és a skót Függetlenségi Párt vezetője is az. Franciaországnak nagy gyakorlata van a kérdéskörben a volt Algéria nevű megyéje kapcsán, de – innen nézve – csak gyakorlata van, igazi megoldása nincs az integrációra. Németország most modern mecseteket épít, miközben a katolikus templomokat lebontja vagy átalakítja közösségi használatra vagy esetleg bevásárló központnak. Ilyen történt Svédországban is.

Ami tagadhatatlan, hogy egy folyamat Európában elindult. Van olyan vélemény, hogy 2023 volt az utolsó olyan év, amikor ezt a folyamatot meg lehetett volna állítani vagy fordítani. Én nem hiszek ebben, de hogy most már cselekedni kell, az biztos.

2024.január.

6

https://hvg.hu/itthon/20210525_menekultugy_tranzitzonak_nagykovetseg_idegenrendeszet_bevandorlas_helsi_nki_bizottsag

⁷ Orbán: csak kint lehessen beadni menedék kérelmeket és ott várakozzanak. Ld. még Nemzeti Konzultáció 8. pont